→ Hazırlayan: Gülder DEMİR

Hayvancılık kan kaybediyor

Türkiye'de hayvansal üretimin istenilen oranda gelişmemesinin önemli nedenlerinden biri de hayvansal üretimin tarım sektörü içerisinde bir alt sektör olarak algılanması ve bu anlayış çerçevesinde yeterince desteklenmemesi. Tarım kesimi doğrudan ve dolaylı teşviklerle desteklenirken, hayvansal üretim alanının ihmal edilmesi sonucu büyükbaş hayvan sayısı 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 1,58 azaldı.

Hayvancılık açısından son derece olumlu şartlara sahip olan Türkiye'nin bu alandaki potansiyelinin çok yüksek olmasına karşın, 1980'li yıllarda uygulanan yanlış politikalar sonucunda bu sektör çok büyük bir darbe aldı ve hayvansal ürünler ihraç eden Türkiye, bugün kendi kendine yetmez hale geldi. Oysa tarımın bir kolu olarak görülen hayvancılık, ekonomik değeri olan hayvanların yetiştirilmesi, çeşitli şekillerde yararlanılması ve pazarlanmasını kapsayan, iklimdeki kararsızlıkların tarımı olumsuz yönde etkilemesi riskine karşı kırsal kesimin sigortası olabilecek bir konumda. Dolayısıyla hayvancılığın tarımın bir alt sektörü konumundan çıkarılarak, başlı başına bir sektör olarak ele alınması durumunda ülke ekonomisine daha büyük katkı yapacağı ortada.

RAKAMLARLA TÜRKİYE'DE HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Türkiye'de 2008 yılı sonu itibarıyla toplam büyükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre yüzde 1,58 azalış göstererek 10 milyon 946 bin 239 baş olarak gerçekleşti. Büyükbaş hayvanlar arasında yer alan sığır sayısı yüzde 1,60 azalarak 10 milyon 859 bin 942 baş olurken, manda sayısı yüzde 1,88 artarak 86 bin 297 baş olarak gerçekleşti.

Küçükbaş hayvan sayısı 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 6,87 oranında azalış gösterdi. Koyun sayısı 2008 yılı sonu itibarıyla bir önceki yıla göre yüzde 5,84 azalarak 23 milyon 974 bin 591 baş, keçi sayısı ise yüzde 11,02 azalarak 5 milyon 593 bin 561 baş oldu.

Kümes hayvanları sayısı 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 8,96 oranında azalış gösterdi. Kümes hayvanları; tavuk ve ördek sayısı 2008 yılı sonu itibarıyla bir önceki yıla göre sırasıyla yüzde 9,31, yüzde 2,49 oranında azalırken, hindi sayısı yüzde 20,75 ve kaz sayısı da yüzde 3,91 oranında artış gösterdi.

Erzurum Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hakkı Hınıslıoğlu.

TÜİK Verilerine Göre Erzurum'daki Hayvan Varlığı

Yıllar	Koyun Sayısı	Sığır Sayısı
1995	1.382.330	582.680
1996	1.334.110	592.880
1997	914.680	518.290
1998	961.070	551.280
1999	971.390	555.260
2000	860.340	545.030
2001	758.450	526.600
2002	747.857	556.087
2003	734.354	523.115
2004	763.800	538.652
2005	734.998	528.797
2006	746.934	534.302
2007	684.315	556.039
2008	540.000	550.000

Kaynak: TÜİK Verileri

2008 yılında kırmızı et ve süt üretimi bir önceki yıla göre azalış gösterirken, beyaz et ve yumurta üretimi ise artış gösterdi. 2008 yılında kırmızı et üretimi, 2007 yılına göre toplamda yüzde 16,18 oranında azalarak 482 bin 458 ton oldu. Bu yıl içerisinde sığır etinde yüzde 14,20, koyun etinde yüzde 17,69, keçi etinde yüzde 43,02 ve manda etinde yüzde 32,90 azalış olurken, deve etinde yüzde 27,27'lik bir artış meydana geldi.

Süt üretimi, 2008 yılında bir önceki yıla göre yüzde 0,70 azaldı ve 12 milyon 243 bin 40 ton olarak gerçekleşti. Bu miktarın yüzde 91,93'ünü inek sütü, yüzde 6,10'unu koyun sütü, yüzde 1,71'ini keçi sütü ve yüzde 0,26'sını manda sütü oluşturuyor.

Beyaz et üretimi, bir önceki yıla göre yüzde 2,11 artarak 1 milyon 123 bin 132 ton oldu. Bu miktarın yüzde 96,84'ü tavuk eti, yüzde 3,16'sı ise hindi eti. Tavuk yumurtası üretimi ise 2008 yılında 2007'ye göre yüzde 3,66'lık bir artış gösterdi ve yaklaşık 13,2 milyar adet oldu.

MALİYETLER DÜŞÜRÜLMELİ VERİMLİLİK ARTIRILMALI

Tarımsal yapıya uygun olmayan arazi yapısı ve ikliminin tarımsal faaliyetleri olumsuz etkilemesi nedeniyle Doğu Anadolu Bölgesi'nin birinci ekonomik faaliyeti hayvancılık. Ancak Türkiye'nin et ambarı olarak değerlendirilen Erzurum'da, uygulanan yanlış politikalar sonucu koyun varlığı önemli ölçüde azalırken, sığır varlığında da uzun bir dönemdir artış yaşanmıyor.

Şehrin en meşhur yemekleri arasında bulunan ve ünü yurt dışına kadar yayılan cağ kebabı için gerekli olan koyun etinin dahi batıdaki illerden getirildiğini belirten Erzurum Ticaret Borsası (ETB) Yönetim Kurulu Başkanı Hakkı Hınıslıoğlu, 1995'te 1 milyon 382 bin 330 olan koyun sayısının 2008 sonu itibarıyla 540 binlere kadar düştüğünü belirtti.

Yaklaşık 25 yıl önce büyük ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve kesimiyle Türkiye'nin yanı sıra Orta Doğu'yu da besleyen Erzurum'un düşünülmeden yapılan ithalat politikaları sonucu zaman içerisinde et ithal eder hale geldiğini ifade eden ETB Yönetim Kurulu Başkanı Hakkı Hınıslıoğlu, "Üretim fiyatlarındaki artış etin maliyetini yükseltti. Buna karşılık satış fiyatının düşük olması nedeniyle kar edemeyen üretici, zaman içerisinde bu işi yapamaz hale geldi. Besicilikten vazgeçenleri geri kazanmak için maliyetleri düşürmek ve verimliliği artırmak lazım. Hayvanlardaki et ve süt verimliliğini artırmadığımız müddetçe kârlılık oranını artırma imkânı yoktur" dedi.

Son yıllarda Erzurum'daki küçükbaş hayvan varlığında büyük bir azalma olduğunu belirten Hınıslıoğlu, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Tarım İl Müdürlüğü verilerine göre 2001'de 850 bin olan koyun sayısının 2008'de 550 bine gerilediğini söyledi. Hınıslıoğlu, "Sekiz yıldan beri maddi getirisi az olduğu için Erzurum'da koyunun beslenmesi ve yetiştirilmesi yönünde sayısal olarak bir azalma yaşandı. Bu durum özellikle cağ kebabı yapan lokantaları zor durumda bırakıyor. Cağ kebabında sürdürülebilirliği ve markalarını koruma mecburiyetinde olan iş yeri sahipleri, bazı aylarda kentte kasaplık koyun bulunmadığı için dışardan sürekli olmamak kaydıyla getirilen küçükbaş hayvanları kullanıyor. İş yerini kapatmamak için et nereden olursa getirip kullanmak durumundalar. Bunun dışında yılın büyük bölümünde süt, peynir ve tereyağının da kente geldiğini görüyoruz" dedi.

Sığırcılıkta 500 binin üzerindeki sayının beş yıldır korunduğunu dile getiren Hınıslıoğlu, "Suni tohumlamadan dolayı 140 ila 160 kilo arasında olan karkas et ağırlığı, 220 kiloya çıkarıldı. Bu sığırcılıkta atılmış iyi bir adımdır. Koyunculukta kilo fiyatı 6 liradan 10 liraya çıktı ama yine de gerekli adım atılamadı. Bu yapıldığı zaman Erzurum, etini artık dışarıdan ithal etmez" diye konuştu.

YANLIŞ POLİTİKA BESİCİLİĞİ BİTİRDİ

Doğu Anadolu Bölgesi'nin et ve süt deposu olarak bilinen Erzurum'da hayvancılığın yanlış politikalar nedeniyle dibe vurduğunu söyleyen Doğu Anadolu Besiciler Birliği (DABB) Başkanı Nazmi Ilıcalı ise para kazanamadığı için üreticinin besicilikten vazgeçtiğini dile getirdi. Türkiye'deki mera varlığının yüzde 14'ü, hayvan sayısının ise yüzde 5'inin Erzurum'da bulunduğunu anlatan Ilıcalı, "Et ve sütün maliyetinin altında satılması ve hayvan ithalatı hayvancılığı bitirdi. Ayrıca Erzurum ve Kars'ta yayladan inen hayvanların büyük çoğunluğunun ucuza alınıp batıda yüksek fiyatlarla satılması da üreticinin para kazanmasını engelliyor. Sütün kilosunu 50 kuruştan satan üretici, üretim yapmaktan vazgeçiyor. Kentteki hayvancılığı canlandırmak için besiciye ve çiftçiye hayvan desteği verilmelidir" şeklinde konuştu.

HAYVANCILIK BİTTİ

Erzurum ve çevresinde hayvancılığın bittiğini iddia eden Kasaplar Odası Başkanı Kenan Ejder, sadece koyunun değil sığırın da artık başka illerden getirildiğini söyledi. Birilerinin Erzurum'da her şeyin dört dörtlük olduğunu düşündüğünü anlatan Ejder, "Kasaplarda et olmadığı için geçtiğimiz ay Balıkesir'den 700 kilo et getirdim. Hayvancılığın iyi olduğunu söyleyenlere cebimdeki faturaları gösterebilirim. Cağ kebabı işletmecileri bizden koyun eti istiyor. Burada bulamayınca Kayseri, Bursa ve Balıkesir'den getirmek zorunda kalıyorlar. Meralar yasak, yem pahalı, saman dışarıdan geliyor. Bu şartlarda Erzurum'da hayvancılığın iyi olacağını söylemek mümkün değil. Kasapların birçoğu dükkânını kapatacak. Cağ kebabı işletmecileri de diğer illerden et gelmediği takdirde kapısına kilit vuracak. 1980'li yıllarda Gez Mahallesi'nden kombinaya kadar besiciler sıra beklerdi. Şimdi kombinaya gidin bir kişi göremezsiniz" dedi.

ÜZÜNTÜ VERİCİ BİR DURUM

Yaklaşık 35 yıldır et sektöründe yer aldıklarını belirten Özbeyli Et Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Müfit Özbeyli, Erzurum'un koyun ve sığır tüketiminin tamamının kendi kombinalardan çıktığını söyledi. Kentin küçükbaş hayvan ihtiyacının Bursa ve Afyonkarahisar'dan, büyükbaş ihtiyacının da Kayseri, Afyonkarahisar ve Konya'dan kesilmiş et getirilerek karşılandığını söyleyen Özbeyli, "Bu, üzüntü ve acı verici bir durum. Erzurum bugün kendi kendine yetemez duruma geldi. Kesilen hayvanların yüzde 25'i dışarıdan geliyor. Bu içler acısı bir durum. Bu sektörün sahibi yok. Ne kanunca, ne bakanlık nezdinde kimse gereken adımları atmıyor. Devletin bu konuya el atması ve gereken desteği vermesi lazım" diye konuştu.

TOBB ETÜ MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

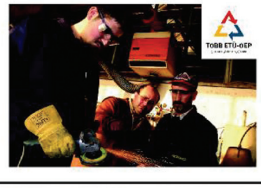
2008 ÖSS'DE

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ARASINDA

TOBB ETÜ Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü, 2008 ÖSS'de vakıf üniversiteleri ücretli ve burslu taban puanlarına göre birinci sırada! **Siz de kariyerinize Türkiye birincilerinin birinci tercihi TOBB ETÜ'de başlayın, geleceğe güvenle bakın.**

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
www.etu.edu.tr (0312) 292 40 00

Ortak Eğitim Programı: Bir milyonu aşkın üyesiyle Türkiye'nin ve dünyanın en güçlü sivil toplum örgütlerinden TOBB'un desteğiyle, üniversite-sanayi işbirliği çerçevesinde oluşturulan **Ortak Eğitim Programında;** öğrenciler ikinci sınıftan itibaren her eğitim-öğretim yılında, kendi alanlarına uygun ve TOBB'a üye işyerlerinde 3.5 ay süreyle çalışarak, eğitim süresi sonunda yaklaşık 12 aylık iş deneyimi kazanırlar.

Mühendislik Fakültesi: Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik Elektronik Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği • **İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi:** İktisat, İşletme, Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Girişimcilik • **Fen Edebiyat Fakültesi:** Matematik, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, İngiliz Dili ve Edebiyatı • **Güzel Sanatlar Fakültesi:** Sanat ve Tasarım • **Hukuk Fakültesi** • **Yabancı Diller Bölümü** • **Fen Bilimleri Enstitüsü** • **Sosyal Bilimler Enstitüsü**